

Sėkmingai įvykdytas strateginis projektas *AccelEd* sustiprino tarptautines LSMU pozicijas

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Slaugos fakultete neseniai baigtas didelio masto strateginis projektas *AccelEd* „Slaugos magistrantūros ir doktorantūros studijų plėtos spartinimas aukštojo mokslo sistemoje Kazachstane“.

Rasa Masiokaitė

LSMU Komunikacijos tarnybos Vidinės ir išorinės komunikacijos skyriaus išorinės komunikacijos specialistė

Europos Komisijos finansuotą struktūrinį gebėjimų stiprinimo aukštojo mokslo srityje (CBHE) projektą vykdė 11 partnerių iš Europos Sąjungos (4 universitetai) ir Kazachstano (5 universitetai ir 2 ministerijos). LSMU Slaugos fakultetas buvo šio projekto koordinatoriumis.

Nepaisant globalių trikdžių, visi projekto įsipareigojimai įgyvendinti: pasiekti ir viršyti užsibrėžti CBHE rodikliai, *AccelEd* numatyti žingsniai, veiklos, renginiai visiškai įgyvendinti, užtikrinant aukštą kokybę.

Projekto veiklose dalyvavo per 1 tūkst. dalyvių (daugiau nei 200 studentų, 200 dėstytojų, 500 neakademinėlių darbuotojų, 100 administracijos darbuotojų), įvyko 5 mokymo kursai, 9 seminarai, 3 tarptautinės konferencijos, 2 tipų stažuotės, su-

kurti 7 dokumentų rinkiniai – rekomendacijos, gairės, ataskaitos, 14 straipsnių, publikacijų, konferencijų rezoliucijų.

Susijungus Kazachstano universitetams, akredituotam JBI (angl. *Joana Briggs Institute*) bendradarbiaujantis centras, kuris ir toliau kurs ir diegs mokslo įrodymais grįstas sveikatos priežiūros paslaugas. Sukurtas tvarumo planas, kaip išlaikyti ir užtikrinti pasiektų rezultatų tęstinumą su svariu Kazachstano suinteresuotųjų šalių indėliu.

Pasak LSMU Slaugos fakulteto dekanės prof. Jūratės Macijauskienės, projekto metu susidurta su ne vienu globaliu iššūkiu. 2020–2021 m. pasaulinė pandemija privertė veiklą perkelti į virtualias platformas, atšaukti keliones, dėl politinių neramumų Kazachstane 2022 m. teko perkelti mokymus, tais pačiais metais karas Ukrainoje apsunkino keliones, padidino kelionių išlaidas, lėmė neapibrėžtumą. » 2

Koraliyeva nuotr.

LSMU mokslininkų sukurta „išmanoji“ muilą jau įvertino vaikai

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) farmacijos mokslininkai sukūrė ypatingos sudėties skystą muilą, kuris išsyk atskleidžia, ar rankos – taisyklingai išmuilintos ir tikrai gerai nuplautos. Iš ekologiškų žaliavų pagamintas, sodrios mėlynos spalvos, gaivaus vaisių kvapo muilas pavadintas „išmaniuoju“ – unikalus Lietuvoje ir Europoje. Jis sukurtas pirmiausia vaikams, kuriuos švaros ir higienos įpročių bus galima mokyti patrauklia žaidimo forma.

Rasa Masiokaitė

LSMU Komunikacijos tarnybos Vidinės ir išorinės komunikacijos skyriaus išorinės komunikacijos specialistė

„išmanusis“ muilas taip pat bus itin pravartus visur, kur galioja griežti higienos reikalavimai, ypač sveikatos priežiūros, maisto gamybos ir perdirbimo įmonėse.

Ar taisyklingai plaunamos rankos, naujasis produktas parodo neįprastai: odą padengęs ryškus natūralus pigmentas atskleidžia, kurios vietos išmuilintos prasčiau. Rūpestingai išmuilinus, mėlyna spalva virsta baltomis putomis, kurias nusiplovus rankų oda lieka švari, gaivi ir minkšta. » 3

Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacija išsirinko naują prezidentę

Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacija (LVGA) kovo 15 d. pakartotinio visuotinio suvažiavimo metu balsų dauguma asociacijos prezidente išrinko LSMU Biologinių tyrimų centro vadovę ir LSMU Kardiologijos instituto vyresniąją mokslo darbuotoją dr. Vilmą Zigmantaitę.

2024–2027 metų kadencijai LVGA pirmą kartą savo istorijoje išrinko prezidentę moterį, suvažiavimo metu nariai linkėjo sėkmės, kantingybės ir papildomo laiko aktyvioje prezidentės darbotvarkėje.

Dr. Vilma Zigmantaitė prisistatymo metu kėlė tikslus didinti narių

skaičių, skatinti tarptautiškumą ir diskusijas. LVGA vienija daugiau nei 360 narių, tarp jų yra ir veterinarinės medicinos studijų studentai, kurie asociacijos nariais tampa nemokamai ir nemoka nario mokesčio, kol studiuoja.

LVGA inf.

Sėkmingai įvykdytas strateginis projektas *AccelEd* sustiprino tarptautines LSMU pozicijas

1 » „Vis dėlto nė viena *AccelEd* projekte suplanuota veikla nebuvo atšaukta, visi įsipareigojimai įgyvendinti, kai kurie – vėlesniu terminu, nei planuota, kai kurios veiklos lėmė itin intensyvių darbuotojų grafiką. Tai, kad šis daugiaplanis projektas sėkmingai įvykdytas, užtikrina pirmaujančių ES partnerių mokslininkų, tyrėjų profesionalumas ir veiksmingas Kazachstano partnerių įsitraukimas“, – pabrėžė prof. J. Macijauskienė.

Kazachstano lyderystė – skatinama ir remiama

Projekte Kazachstanui atstovavo Astanos medicinos universitetas („Astana Medical University“, Astana), Asfendijarovo kazachų nacionalinis medicinos universitetas („Asfendiyarov Kazakh National Medical University“, Almata), Nazarbajevo universitetinė medicinos mokykla („Nazarbayev University School of Medicine“, Astana), Karagandos medicinos universitetas („Karaganda Medical University“, Karaganda), Pietų Kazachstano medicinos akademija („South Kazakhstan Medical Academy“, Šimkentas). Struktūrinius pokyčius padėjo užtikrinti dviejų Kazachstano ministerijų – sveikatos apsaugos ir švietimo bei mokslo – atstovų įsitraukimas. Darbo grupės buvo sudarytos iš institucijų porų – Europos universitetas dirbo kartu su Kazachstano partneriu. Apskritai Kazachstano partneriai visame projekte atliko svarbų vaidmenį, ES ekspertai jų lyderystę labai skatino ir visapusiškai rėmė, projektui įsibėgėjant lyderystė palaipsniui buvo perduodama Kazachstano atstovams. *AccelEd* projektas suteikė galimybę veiklose aktyviai dalyvauti ir universitetams iš atokių Kazachstano regionų. Pavyzdžiui, Pietų Kazachsta-

no medicinos akademija EK remiamame projekte dalyvavo pirmą kartą. Į šalyje vykstančias konferencijas ir apskritojo stalo diskusijas aktyviai įsitraukė ir kitų projekte nedalyvaujančių universitetų atstovai, sveikatos priežiūros institucijos, specialistų organizacijos. Tokia patirtis įvertinta kaip itin svarbi ir naudingąja tolesnei slaugos mokslo plėtrai ne tik atskiroje institucijoje, bet ir visame regione.

Ugdys aukšto lygio slaugos specialistų bendruomenę

Kokių pokyčių reikėjo siekiant Kazachstane spartinti II ir III pakopos slaugos studijų plėtrą? Pasak LSMU Slaugos fakulteto dekanės, Kazachstano vyriausybės prioritetas – mažinti išsilavinusių sveikatos priežiūros specialistų stygių, plėtojant slaugytojų potencialą, stiprinant jų vaidmenį.

Tam būtina pakankama doktorantų ir aukšto lygio akademinio personalo bendruomenė – tačiau tik kelios aukštosios mokyklos turėjo pakankamai išteklių išsilavinimui užtikrinti – orientuotas į slaugą magistrantūros programas, pažangius kokybinių/kiemybinių mokslų studijų modulius. Apmokytų slaugytojų ekspertų trūkumas, ribotos galimybės naudotis tarptautinėmis žiniomis trukdė švietimo, klinikinės praktikos ir mokslinių tyrimų pažangai. Kazachstano universitetuose slaugos krypties bakalauro ir magistrantūros studijų programos nėra gausios, parengti tinkamų potencialių dėstytojų ir mokslininkų reikia laiko ir išteklių.

„Vis dėlto projekto partneriai su didžiuliu entuziazmu įsijungė į projekto veiklas, jautėme didelį kai kurių universitetų administracijos ir aukščiausių vadovų palaikymą, stebėjome jaunų specialistų akademinį augimą, siekiant mokslininko-dėstytojo karjeros“, – pastebėjo prof. J. Macijauskienė.

LSMU slaugos specialistų ekspertinė patirtis – svari

Prof. J. Macijauskienė priminė, kad LSMU vykdo vienintele Lietuvoje magistrantūros studijas, pritaikytas esamiems ir būsimiems slaugos lyderiams. Magistrantūros studijų programoje „Slaugos lyderystė“ dėstomas platus mokslo tyrimų metodologijos spektras, daug dėmesio skiriama sveikatos priežiūros ir slaugos kokybei bei pacientų saugai, nagrinėjant politines

prilaidas, analizuojant kokybės vertinimo metodikas, pacientų saugos modelius ir programas.

Magistrantūros studijų programa „Išplėstinė slaugos praktika“ – unikali: absolventai įgyja atskirą išplėstinės praktikos slaugytojo licenciją ir savarankiškai dirba įvairiose sveikatos priežiūros įstaigose, vadovauja ir yra lyderiais kintančioje daugiaprofesinėje aplinkoje. Pagal savo kompetenciją šie slaugos specialistai priima sprendimus savarankiškai pirminiame sveikatos priežiūros lygyje, skubios medicinos pagalboje, anestezijoje ir intensyvioje terapijoje.

LSMU vykdo vienintele mūsų šalyje slaugos krypties doktorantūros studijas, kurių metu doktorantai atlieka savo mokslo tyrimus ir kartu semiasi edukacinės bei mokslinės patirties iš vadovų, padalinių personalo. Edukaciniame procese doktorantai yra dėstytojai, praktikų vadovai, baigiamųjų bakalauro darbų vadovai bei gynimo tarybų nariai.

Magistrų darbams ir disertacijoms keliami aukšti kokybės reikalavimai, todėl studentų atlikti darbai vėliau sėkmingai publikuojami aukšto rango slaugos srities žurnaluose. Magistrantūros ir doktorantūros programos pasižymi tarptautiškumu: nuolat vizituoja užsienio dėstytojai veda seminarus, konsultuoja studentus jų baigiamųjų darbų temomis. Dauguma doktorantų konsultantais yra pasirinkę žinomus užsienio universitetų mokslininkus, o tai atveria jiems dar platesnes mokslinės veiklos galimybes.

Visa ši ekspertinė patirtis itin praverė *AccelEd* projekte spartinant slaugos magistrantūros ir doktorantūros studijų plėtrą Kazachstane.

Atvėrė naujų galimybių, sustiprino LSMU autoritetą

Slaugos lyderiai, įskaitant slaugytojus ir kitus specialistus (vadovaujančius specialistus), ir suinteresuotosios šalys apibūdino dalyvavimą *AccelEd* kaip lūžio tašką tolesniam sėkmingam bendradarbiavimui su ES ir pasaulio mokslininkais, kaip galimybę sukurti vaisingą tinklą, kaip indėlį į didesnę tarptautinį bendradarbiavimą, slenkstį akademinės krypties stiprinimui ir galimybę plėsti slaugytojų profesinę apimtį bei paskatinti slaugytojo profesijos akademiniam augimui.

Apibendrinama svarbaus strateginio projekto patirtis, prof. J. Macijauskienė pabrėžė jo svarbą ir naudą: ne tik Kazachstano, bet ir mūsų Universitetui. Pasak dekanės, laimėjimas buvo jau vien gauti finansavimą – nes to šaukimo finansuota buvo vos apie 15 proc. teiktų paraiškų. Švietimo mainų paramos fondo duomenimis, 2021–2023 metų laikotarpiu finansuotas tik vienas centralizuotas projektas, kurį koordinuoja Lietuvos aukštoji mokykla.

„Svarbu paminėti, kad tapimas Europos komisijos aukštojo mokslo gebėjimų stiprinimo (CBHE) projekto koordinatoriumi reiškia ne tik užduočių įgyvendinimą, rizikų valdymą, bet ir vadovavimą, strateginį planavimą, komunikacijos proceso

LSMU vienintelis Baltijos šalyse turi teisę vykdyti slaugos mokslo krypties doktorantūros studijas, tad pasidalinimas mūsų sukaupta patirtimi leido mūsų slaugos mokslininkams kurti slaugos mokslą kitoje šalyje. Pagrindinis vaidmuo įgyvendinant *AccelEd* projektą, tekęs LSMU Slaugos fakultetui, dar kartą įrodo mūsų Universiteto stiprėjančią poziciją tarptautiniu mastu“, – pabrėžė LSMU Slaugos fakulteto dekanė prof. J. Macijauskienė.

organizavimą bei koordinavimą. Koordinatorius atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant projekto sėkmę, kokybę ir tvarumą, todėl šis vaidmuo yra labai svarbus siekiant tiek bendrų projekto tikslų, tiek vystant pasirinktą mokslo sritį (šiuo konkrečiu atveju – slaugos).

Džiaugiamės, kad mumis patikėjo ir partneriai iš Europos, ir Kazachstano universitetai bei ministerijos. Su Kazachstano sveikatos priežiūros institucijomis ir aukštosiomis mokyklomis mus sieja sėkmingos ilgalaikio bendradarbiavimo patirtys, tad šis projektas pratęsė ankstesnius darbus. Tačiau iki šiol projektai, sutartys, veiklos buvo labiau orientuotos į klininius, edukacinius aspektus, o šis projektas unikalus tuo, kad veiklos sutelktos į Kazachstano slaugytojų mokslinių kompetencijų ugdymą.

Švietimo mainų paramos fondo duomenimis, 2021–2023 metų laikotarpiu finansuotas tik vienas centralizuotas projektas, kurį koordinuoja Lietuvos aukštoji mokykla.

avevita REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinės leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną trečiadienį
<https://link.lsmu.lt/0ov25y3g1/>
Leidinyi skirtas LSMU ir Kauno klinikų darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:

Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas

Redakcinė kolegija:

Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Rolandas STANKEVIČIUS, Veterinarijos fakulteto dekanas
Elena BARTKIENĖ, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanė
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms

LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:

Tautvydas BULVIČIUS, tel. 8 37 407433, vt. 5128
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 8 37 395806, vt. 5133

Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:

Austė ALEKSANDRAVIČIŪTĖ-ŠVIAŽIENĖ
Jovita GUDELEVIČIŪTĖ

RĖMĖJAS:

**BERLIN-CHEMIE
MENARINI**

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:

Saulius TVIRBUTAS, Jūratė KUZMICKAITĖ

Redakcija:

Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ, Akademinės leidybos skyriaus vadovė, tel. 8 37 327243, vt. 5131
Aida JAKIMAVIČIENĖ, redaktorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

LSMU mokslininkų sukurta „išmanųjį“ muilą jau įvertino vaikai

1» Sudėtyje – natūralių vaisių ekstraktai
„Sukūrėme unikalią skysčio muilo formulę, esame pirmieji ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Produktas jau notifikuotas tarptautiniu mastu, dermatologiniai tyrimai patvirtino, kad muilas saugus, nesukelia alerginių reakcijų, tinka naudoti netgi turintiesiems jautrią

odą. Muilo sudėtyje – 95 proc. natūralių medžiagų, vyrauja gaivūs vaisių ekstraktai“, – pasakojo LSMU Farmacijos fakulteto Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros vedėja profesorė Jurga Bernatonienė.

Pasak profesorės, idėja sukurti būtent tokį muilą, kuris išradinai padėtų ugdyti vaikų švaros įpročius, kilo koronaviruso pandemijos laikotarpiu, kai rankų higiena visiems buvo gyvybiškai svarbi. Sukurti produktą truko kiek daugiau nei dvejus metus.

LSMU Vaistų ir vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros docentė Gailutė Drakšienė pasakojo, kad naujasis gaminys – švelnus ir veiksmingas, padedantis nuplauti ant rankų susikaupusius nešvarumus ir mikroorganizmus, apsisaugoti nuo įvairių per rankas plintančių virusinių infekcijų, tarkime, viduriavimo. Pasaulio sveika-

tos organizacijos (PSO) duomenimis, kasmet vien nuo viduriavimo pasaulyje miršta per 3 mln. žmonių.

„Rankas reikia plauti išties dažnai, tad sukūrėme muilą, kurio sudėtyje esančiuose vaisių ekstraktuose gausu mikroelementų, vitaminų, polifenolių. Iš greipfrutų, mangų, ananasų, avokadų ir kitų vaisių išgauti ekstraktai pasižymi antimikrobiniais, antioksidaciniais, regeneraciniais, tausojančiais poveikiu“, – pasakojo mokslininkė.

Šiuo metu muilas – mėlynos spalvos: ji ramina, skatina pasitikėjimą, atpalaiduoja. Mokslininkai jau yra sukūrę ir bando įvairių kitų spalvų prototipus.

Plautis rankų – su džiaugsmu

„išmanusis“ muilas buvo kuriamas galvojant apie vaikus – tad notifikavus gaminį, mažieji gavo pro-

gą juo pasidžiaugti vieni pirmųjų. Kuršėnų (Šiaulių r.) lopšelio darželio „Žiedelis“ penkiamečiams auklėtiniams „išmanusis“ muilas sukėlė džiugių emocijų, o įstaigos pedagogas paskatino atrasti naujų būdų įtraukiai mokyti vaikus švaros ir higienos įpročių.

„Žiedelio“ direktorė Violeta Kumžienė pasakoja, kad, išbandę naują muilą, vaikai šiuo metu gyvena atradimo emocijomis. Bespėliodami, kuo kvepia naujasis muilas, džiūgaujant dėl „pamėlynusių“ delniukų, mažieji mielai kartoja ir lengviau įsimeną taisyklingo rankų plovimo judesius, patiria džiaugsmą įsitikinę, kad rankas nusiplovė tikrai švariai.

Pasak V. Kumžienės, su naujuoju gaminiu atsivėrė galimybės formuoti su džiugiomis emocijomis susietus švaros įgūdžius.

„Kol rūpestingai muilinasi rankas, vaikus skatiname užsukti čiau-

pus, kad vanduo nebėgtų be reikalo – tad rankų plovimas tapo vaizduote, pojūčius, reikiamus įgūdžius skatinančia edukacine priemone“, – pastebėjo vadovė.

Verslo ir mokslo bendradarystė tęsiasi

„išmanusis“ muilas pratęsia gausų unikalių ir inovatyvių gaminių sąrašą, kuriame – sėkmingi LSMU Farmacijos fakulteto mokslininkų ir verslo bendradarystės rezultatai.

Pasak prof. J. Bernatonienės, gamintojai dažniausiai kreipiasi prireikus panaudoti kokią ypatingą, retą žaliavą, sukurti produktą, kurio trūksta rinkai, o kartais – turėdami gerą idėją.

„Šiandien turime gaminį, kuris visiškai atitinka pradinę mūsų idėją“, – naujuoju muilu patenkinti verslininkai Armandas Zrelskis ir Lukas Danilevičius.

Būtent startuolio „Tectio“ atstovus į LSMU Naujaisių farmacijos ir sveikatos technologijų centro laboratorijas atvedė originali edukacinė idėja – sukurti muilą, kuris patraukliu būdu, žaidimo forma, skatintų ir mokytų vaikus taisyklingai plautis rankas.

Daugiau nei dvejų metų bendravimo su LSMU mokslininkais patirtį verslininkai vertina itin teigiamai: problemos, kilusios ieškant optimalios gaminio sudėties, buvo sprendžiamos operatyviai, geranoriškai, kvalifikuotai.

„Viso proceso metu jautėme mokslininkų palaikymą: jie tikėjo mumis, tikėjo mūsų idėja – be šito užmojis veikiausiai būtų neįgyvendintas“, – sakė L. Danilevičius. Pasak A. Zrelskio, „išmanusis“ muilas – tik pradžia, jau brandinami ir konkretūs tolesnio bendradarbiavimo planai.

Inovatyvų produktą jau galima įsigyti internetu.

Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, kasmet vien nuo viduriavimo pasaulyje miršta per 3 mln. žmonių.

Kauno klinikų lopšelyje-darželyje „Lašeliai“ – grupė autizmo spektro sutrikimų turintiems vaikams

Kauno klinikų lopšelis-darželis „Lašeliai“ nuolat auga ne tik su savais ugdytiniais, bet ir kaip inovatyvi, kūrybiška ugdymo įstaiga. „Kuruodami ugdymo procesą mažiesiems lašeliams, jų mūsų darželį šiuo metu lanko 130, pastebime, kad vaikų savitumas bei natūralūs kartos pokyčiai nuolat suponuoja pedagoginio kūrybiškumo aktualumą rengiant metinius, pusmečių ir galiausiai savaitinius ugdymo planus, – pasakoja dr. Virginija Levickienė, Kauno klinikų Ikimokyklinio ugdymo skyriaus ir lopšelio-darželio „Lašeliai“ vadovė. – Stebint vaikučių su specialiaisiais poreikiais ugdymo procesą, nusprendėme plėsti „Lašelių“ veiklą ir atidarėme „Lietučių miestelį“ – grupę, skirtą autizmo spektro sutrikimų (ASS) turintiems vaikams.“

■ Kauno klinikų Ikimokyklinio ugdymo skyriaus ir lopšelio-darželio „Lašeliai“ vadovė dr. Virginija Levickienė.

■ Lopšelio-darželio „Lašeliai“ medicinos psichologė Ieva Ragaliauskaitė.

Socialinių paslaugų dienos centro grupė „Lietučių miestelis“ skirta vaikams nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus, turintiems autizmo spektro diagnozę bei patvirtintą neigalumo pažymėjimą. „ASS turintys vaikai dėl socialinių įgūdžių trūkumo, motyvacijos stokos, aktyvumo bei impulsyvumo, mokymosi sunkumų ir kitų kliūčių dažnai patiria neigiamą aplinkinių vertinimą bei izoliaciją, – sako Ieva Ragaliauskaitė, lopšelio-darželio „Lašeliai“ medicinos psichologė. – Siekiant užkirsti kelią socialinės atskirties formavimuisi, privalu sukurti ir užtikrinti visaverčio socialinio dalyvavimo prielaidas bei padėti vaikui tapti savarankiškesniu, išugdyti gyvenimui būtinus įgūdžius, sumažinti jo nerimą, įtampą, elgesio sutrikimus.“

Labai svarbu suprasti vaikų su ASS bendravimo, elgesio, pažinimo, jutimų, mąstymo ypatumus, sukurti jų socialinei adaptacijai patrauklią aplinką, tinkamai organizuoti ugdymą. Su ASS susiduriantys specialistai ir šeimos pabrėžia, kad ypač svarbu palaikyti autistiškus vaikus, sudarant

jiems palankią ugdymo aplinką, bei suteikti reikiamą paramą jų individualiems poreikiams. „Naujausi tyrimai ir edukacinės metodikos leidžia geriau suprasti autizmo ypatumus ir tokius vaikus integruoti visuomenėje, leidžiant jiems maksimaliai išnaudoti savo gebėjimus“, – teigia I. Ragaliauskaitė.

„Lietučių miestelyje“ ugdymas grindžiamas taikomosios elgesio analizės arba kitaip ABA (angl. *Applied Behavior Analysis*) terapijos principais, derinant juos su aplinkos pritaikymu pagal TEACCH terapinę programą. „ABA terapija – moksliniais tyrimais pripažintas pats efektyviausias mokymo ir elgesio keitimo metodas. Taikant šią sistemą galima ugdyti įvairius įgūdžius, pavyzdžiui, savarankiškai apsirengti, naudotis tualetu, kalbėti, žaisti, skaityti, rašyti, komunikacijos, matematikos įgūdžių ir pan., formuoti tinkamą elgesį – valdyti pykčio priepuolius, išmokti reguliuoti emocijas, mandagiai bei atsakingai elgtis viešumoje, – aiškina I. Ragaliauskaitė. – Motyvuojanti pa-

sekmė skatina to elgesio kartojimąsi, o jos trūkumas – elgesio blėsimą. Remiantis ABA principais vaikas integruojamas ir įtraukiamas į ugdymo įstaigas ir bendruomenę.“

TEACCH – metodas, kurio pagrindinis principas yra asmens/vaiko gebėjimų panaudojimas kompensuojant negebėjimus. Pagrindinė šio metodo idėja – ugdymo proceso metu mokyti vaikus naudotis paviksliškais. Šis metodas, specialistų teigimu, padeda vaikui planuoti dieną, priimti naujus dienotvarkės pasikeitimus. „Metodas numato nesikeičiančios aplinkos skirstymą pagal veiklos pobūdį, vaiko individualią dienotvarkę, kuri sudaroma atsižvelgiant į konkrečius vaiko, turinčių AAS ypatybes, naudojant vizualinę sistemą, pateikiant užduotis bei nekontingentes veiklų sekas, laikantis nuoseklumo“, – pasakoja lopšelio-darželio „Lašeliai“ medicinos psichologė.

Ji priduria, kad šie metodai – efektyviausios priemonės siekiant pagerinti žmonių, turinčių ASS gyvenimo kokybę, mokant juos įgūdžių, padėsiančių prisitaikyti prie

kasdienės aplinkos ir gyvenimo visuomenėje.

„Svarbu paminėti, kad ši grupė kaip socialinių paslaugų dienos centras veiks ne tam, kad vaikučiai būtų atskirti nuo kitų vaikų bendruomenės, o priešingai – siekiant suteikti kryptingą, individualizuotą ugdymo turinį grįstą įgūdžių lavinimą, kuris padės ir vykdyti ASS vaikų įsitraukimą į bendrojo lavinimo grupes, – tikina dr. V. Levickienė. – „Lietučių miestelio“ ugdytiniai galės dalyvauti savo amžių ir

gebėjimus atitinkančiose veiklose lopšelio-darželio „Lašelių“ bendrojo ugdymo grupėse ir tai leis visapusiškai ir kokybiškai vykdyti ne tik specializuotą, bet ir įtraukujį ugdymą.“

„Lietučių miestelis“ – socialinių paslaugų dienos centras, bus finansuojamas Kauno miesto savivaldybės įprasta socialinių paslaugų teikimo tvarka be papildomai nustatytų darželio mokesčių. Dienos centre numatyta priimti 14 vaikų, turinčių ASS. Daugiau informacijos – <https://bit.ly/3SK10sr>.

Kauno klinikų inf.

Mokomės mokyti – edukacija 3 kurso akušerijos programos studentėms

Tarptautinė akušerių konfederacija – pagrindinė profesinė organizacija, nurodanti, kad akušerė (-is) yra medicinos specialistas, kuris pataria, edukuoja bei padeda šeimai ir moteriai, prižiūri ją nėštumo, gimdymo metu ir po jo, savarankiškai priima gimdymą bei atlieka naujagimio priežiūrą. Doc. Alinos Vaškelytės dėstomo modulinio „Sveikatos ir slaugos edukologija“ metu IV kurso akušerijos stu-

dentės gavo galimybę ne tik teoriškai pažinti asmens ugdymą, bet ir pritaikyti įgytas žinias vedant mokymus jaunesniosioms III kurso akušerijos studijų programos kolegėms.

Goda Ašmonaitė, Akušerijos IV k. seniūnė

Mokymai vyko kovo 7–8 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Akušerijos ir ginekologijos klinikoje esančiose įgūdžių klasėse. Mokymus organizavo 16 IV kurso akušerijos studijų programos studentė, o juose dalyvavo 20 III kurso akušerijos studentė.

» 5

■ Mokymuose dalyvavusios 3 ir 4 kursų akušerijos programos studentės.

Mokomės mokytis – edukacija 3 kurso akušerijos programos studentėms

4» Pasirengimas mokymams vyko kelias savaites – studentės rengė mokymo programas, procedūrų atlikimo algoritmus, sisteminio teorinę pasikaitų medžiagą, rengė užduotis ir kliniškes situacijas praktiniams užsiėmimams. Kiekvieną mokymų dieną buvo skirtos 4 akademinės valandos, kurių metu mokymų organizatorės kolegėms suteikė žinių apie naujagimių pagrindinių gyvybinių funkcijų sekimą bei naujagimio patiriamą skausmą, jį sukeliančias procedūras ir priemones, padedančias sumažinti skausmą. Ketvirtą kurso studentės savo kolegas taip pat supažindino su sergančių ir neišnešiotų naujagimių odos ligomis, jos priežiūros ypatumais. Mokymų metu buvo pristatyti sergančių naujagimių maitinimo principai ir tinkamos sergančio naujagimio padėties užtikrinimo būdai. Vestų mokymų metu IV kurso studentės turėjo galimybę pritaikyti įgytas akušerijos bei edukologijos teorines žinias ir praktinius įgūdžius, sukauptus per ketverių studijų metus.

Pirmąją dieną aštuonios IV kurso studentės vedė mokymus „Sergančio ir neišnešiotų naujagimio gyvybinės funkcijos ir skausmas – išmok, taikyk, vertink“. Šios mokymų dalies tikslas – padėti išmokyti slaugyti sergantį ir neišnešiotą naujagimį užtikrinant gyvybinių funkcijų palaikymą, skausmo atpažinimą ir malšinimą. Mokymų metu III kur-

so studentės susipažino su pagrindinėmis gyvybinėmis funkcijomis ir jų sekimu. Pasitelkdamos algoritmus studentės mokėsi naujagimiui teisingai uždėti pulsoksimetro daviklį, suskaičiuoti kvėpavimo dažnį, pamatuoti kūno temperatūrą, parinkti tinkamo dydžio manžetę bei pamatuoti AKS. Buvo mokomasi parinkti teisingą vietą dūriui paimti kapiliarinį kraują iš kulniuko kraujo rūgščių-šarmų balanso tyrimui atlikti, teisingai uždėti elektrodus, skirtus elektrokardiografijos tyrimui, taisyklingai sujungti deguonies drėkintuvą, taikyti deguonies terapiją per nosies kaniules ir veido kaukę. Taip pat III kurso studentės susipažino su pagrindinėmis skausmo vertinimo skalėmis, slaugos intervencijomis, kurios gali sukelti skausmą naujagimiams, susipažino su medikamentinėmis ir nemedikamentinėmis skausmo malšinimo priemonėmis bei praktiškai pritaikė žinias kliniškes situacijas sprendimo metu.

Antrąją mokymų dieną kitos aštuonios IV kurso studentės vedė mokymus „Sergančio ir neišnešiotų naujagimio slaugos principai – odos priežiūra, kūno padėtys ir maitinimas“. Šių mokymų tikslas buvo padėti III kurso akušerijos studijų programos studentėms išmokyti sergančio ir neišnešiotų naujagimio odos priežiūros ir maitinimo ypatumų, tinkamos kūno padėties užtikrinimo būdų. Mokymų dalyvės buvo supažindintos su skirtingo-

mis sergančių ir neišnešiotų naujagimių odos ligomis ir jų slaugos bei priežiūros principais. Praktinių užsiėmimų metu turėjo galimybę pritaikyti įgytas žinias atpažįstant odos ligas, nustatant priežastis bei parenkant tinkamą naujagimių odos priežiūrą. O išklausę informaciją apie naujagimio padėties užtikrinimą ir maitinimo ypatumus, turėjo galimybę išmokyti tinkamai, pagal kliniškes sergančių naujagimių situaciją, parinkti jų kūno padėtį, formavo lizdelius. Praktinės užduoties metu III kurso studentės išmoko parinkti tinkamą zondo dydį, išmatuoti reikiamą ilgį, jį įvesti ir pritvirtinti. III kurso studentės teorines žinias įtvirtino imituotų kliniškes situacijų bei interaktyvaus žaidimo „Kahoot“ metu.

Mokymų organizatorės džiaugėsi savo kolegijų įsitraukimu, susidomėjimu ir aktyviu dalyvavimu mokymuose. Vyresniąsias kolegas džiugino mokymų dalyvių kritinis mąstymas, įsiminta teorinė informacija ir tinkamas jos pritaikymas praktiniuose užsiėmimuose.

III kurso studentės po mokymų teigė, kad visos jautėsi mokymų dalimi bei smagiai praleido laiką kartu su vyresniosiomis akušerijos studijų programos kolegėmis.

„Šių mokymų metu suteikta informacija įsiminė daug geriau, nei dėstytojų vedamų paskaitų metu, nes labai įdomu mokytis iš kolegijų. Mokymai tikrai neprailgo, nes IV kurso studentės viską padarė organi-

■ Mokymuose dalyvavusios 3 kurso studentės praktinio užsiėmimo metu.

zuotai, sklandžiai, teorinė medžiaga buvo pateikta interaktyviai, struktūruotai ir susistemintai. Taip pat labai patiko, kad po teorinės dalies iškart sekė praktinės užduotys, kurių metu daug sužinojome ir išmokome“, – sakė III kurso akušerijos studijų programos studentės.

Organizatorės taip pat dalijo-

si įspūdžiais: „Džiaugėmės gavusios galimybę išbandyti save dėstytojo kėdėje ir studijų metu sukauptomis žiniomis pasidalyti su kolegėmis. Kadangi akušerio profesija yra glaudžiai susijusi su edukacija, jautėmės įgavusios reikalingos patirties, kuri bus tikrai naudinga dirbant savo profesinį darbą ateityje.“

Pasitinkant Purpurinę – Pasaulinę epilepsijos dieną

Purpurinės (violetinės) dienos koncepciją inicijavo devynmetė kanadietė, vardu Cassidy Megan, paskatinta jos pačios kovos su epilepsija. Pirmą kartą ši diena švęsta 2008-ųjų kovo 26 dieną. Purpurinės dienos tikslas – didinti visuomenės sąmoningumą, sumažinti socialinę stigmą, kurią patiria daugelis šia liga sergančių asmenų, ir suteikti epilepsija sergantiems asmenims galimybę dalyvauti savo bendruomenėse.

PSO duomenimis, epilepsija serga daugiau nei 50 mln. žmonių visame pasaulyje. Epilepsija yra viena dažniausių neurologinių ligų. Lietuvoje šia liga serga apie 24 tūkst. žmonių, iš kurių 4 000 – vaikai. Teigiama, jog iš viso apie 5 proc. žmonių mažiausiai vieną kartą gyvenime patiria epilepsijos priepuolį, tačiau tik penktadalis jų suseraga epilepsija. Epilepsija gali su-

sirgti bet kas ir bet kuriame amžiuje. Dažnai epilepsija yra slepiama nuo išorės pasaulio. Matyt, todėl iš esmės mažai žinoma, kad daugelis žymių asmenybių taip pat serga ar sirgo epilepsija. Tai tik keli: Albertas Einšteinas, Edgaras Allenas Po, Leonardas da Vinčis, Richardas Burtonas, Georgas Frydrichas Hendelis, Aleksandras Didysis, Princas ir kiti.

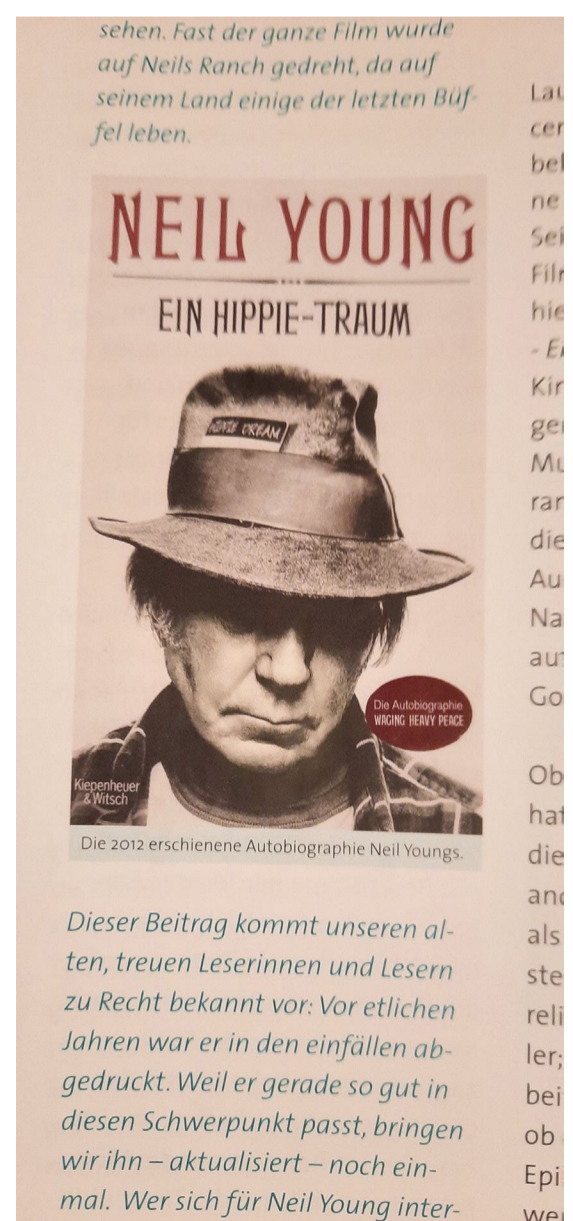
Minint pasaulinę epilepsijos dieną no-

riu pristatyti savo kolegoms, studentams ir plačiajai visuomenei trumpintą fiktyvų Brigitte's Lengert interviu su Kanados ir Amerikos dainininku ir dainų autoriumi Neil'u Young'u, išspausdintą maždaug prieš dešimtmetį vokiškame epilepsijos susivienijimo leidžiamame žurnale „Einfälle“ (liet. „Priepuoliai“).

Interviu, kuris realybėje neįvyko, bet galėtų būti įvykęs, ištrauka:

Priepuoliai: Neil'ai Young'ai, Tu lankeisi Berlyne. Tavo koncertas legendinis. Viena straipsnių buvo rašoma, kad Tu miegi su angelais ir kalbi jų kalbomis. Tu esi „epileptikas“ ir ne visai pats rašai savo dainas, bet daugiausia gauni dainų siuntinius iš dangaus. Ar tai tiesa?

Neil Young: kvailystė. Aš esu muzikantas. Ne „epileptikas“. Savo epilepsijos neslepiu. Kodėl turėčiau slėpti? Tai nėra taip svarbu. Svarbiausia man yra mano muzika, mano šeima, ir, žinoma, mano namai.

Dieser Beitrag kommt unseren alten, treuen Leserinnen und Lesern zu Recht bekannt vor: Vor etlichen Jahren war er in den einfällen abgedruckt. Weil er gerade so gut in diesen Schwerpunkt passt, bringen wir ihn – aktualisiert – noch einmal. Wer sich für Neil Young inter-

Dantų priežiūros užsiėmimai darželiuose ir mokyklose

Studentų odontologų asociacija (SOA) – ne pelno siekianti organizacija, kurios komandą sudaro Lietuvos sveikatos mokslų universiteto odontologijos ir burnos higienos bei Vilniaus universiteto odontologijos studentai.

Asociacijos veiklai padeda ir studentus konsultuoja LSMU Odontologijos fakulteto dekanas, Veido ir žandikaulių chirurgijos klinikos vadovas prof. dr. Dainius Razukevičius, prodekanė prof. Kristina Lopatienė bei Kauno klinikų Burnos priežiūros ir vaikų odontologijos klinikos vadovė doc. Julija Narbutaitė.

SOA profilaktikos komiteto tikslas – šviesti visuomenę apie dantų priežiūrą, supažindinti su tinkamomis dantų priežiūros priemonėmis, mokyti gerų burnos sveikatos priežiūros įgūdžių jau nuo darželio. Šiuo metu SOA profilaktikos komitetą koordinuoja LSMU odontologijos studentė Urtė Tatarūnaitė, o veiklą prižiūri LSMU odontologijos studentė, SOA prezidentė Ineta Budrikaitė.

Po karantino atgaivinus ir tęsianti savo profilaktinę veiklą SOA intensyviai keliauja į darželius, mokyklas Kaune, Vilniuje bei už šių miestų ribų

ir moko, kaip tinkamai prižiūrėti, valyti dantukus. Darželiuose, pasitelkiant daineles, žaidimus, vaikams pasakojama apie dantukų priežiūrą, sveikus ir žalingus maisto produktus dantukams, mokoma, kaip tinkamai atlikti dantukų valymo judesius ant dantų modelių bei savo burnytėje. Vyresniems moksleiviams yra pateikiama detalesnė medžiaga trumpų paskaitėlių metu, demonstruojama, kaip tinkamai valyti dantis, vėliau geranoriškai pagelbėjama judesius atkartojant burnoje. Visi vaikai po užsiėmimo gauna dantukų valymo ekspertų diplomus ir rėmėjų įsteigtus prizus.

Nuo 2024 metų Studentų odontologų asociacija startuoja su nauju odontologinių ligų profilaktikos projektu tėveliams ir jų vaikams. Užsiėmimus sudaro dvi dalys: teorinė ir praktinė. Tėveliams suteikiamos rekomendacijos, kaip išrinkti vaikui ir sau tinkamą dantų pas-

ta, šepetėlių, dantų siūlą. Visa aptarta informacija tėveliams yra atspausdinta, jie turi galimybę dar kartą perskaityti namuose, perduoti žinias kitiems šeimos nariams ir taip skleisti informaciją. Atspausdintoje medžiagoje akcentuojama, kad tinkamos dantų priežiūros priemonės yra lengvai pasiekiamos, pateikiamos dantų šepetėlių, dantų pastų, dantų siūlų rekomendacijos su nuorodomis, kur geriausia įsigyti. Kol tėveliai klauso paskaitos, likusi mūsų

studentų komandos dalis žaidžia su vaikais, skaito knygeles apie dantukus, diskutuoja, koks maistas yra sveikas dantukams. Praktinės dalies metu yra įtraukiami vaikučiai ir atkreipiamas dėmesys į tinkamus tėvų, vaikų įgūdžius valant dantukus bei akcentuojama tarpdančių priežiūra. Po šio užsiėmimo tiek vaikai, tiek tėveliai yra apdovanojami rėmėjų įsteigtais prizais, diplomais.

Abu profilaktikos projektus Studentų odontologų asociacija

organizuoja nemokamai, kad informacija ir pagalba visiems būtų vienodai pasiekiami. Tikime, jog mūsų asociacijos veikla yra labai naudinga užtikrinant siekiamybę, kad vaikai užaugtų su sveikais dantukais.

Norėdami pakviesti mus atvykti į Jūsų mokyklą ar darželį, prašome drąsiai kreiptis soa.bendras@gmail.com arba tiesiai į komiteto koordinatore Urtę Tatarūnaitę: urtetata@gmail.com. Mielai atvyksime!

Odontologijos fakulteto inf.

Teorinė-praktinė paskaita Odontologijos fakulteto studentams

Studentų odontologų asociacija kartu su socialiniais partneriais organizuoja įvairius renginius, suteikiančius galimybę studentams pasipildyti žinių bagažą bei susipažinti su rinkoje esančia produkcija.

Neseniai toks renginys vyko LSMU MA Odontologijos fakulteto dekanate. Po visų dienų darbų Odontologijos fakulteto studentai susirinko į teorinę-praktinę paskaitą „Veiksniai, darantys įtaką dantų biofilmo dinamikai. Teorija ir praktika“. Užsiėmimo metu studentams buvo pristatyti el. dantų šepetėliai ir kitos burnos priežiūros priemonės, kurias studentai galėjo išsibandyti. Teorinės paskaitos metu stu-

dentai sužinojo apie putojimą skatinančias medžiagas dantų pastose ir galėjo jas palyginti atlikdami eksperimentą.

Labai džiaugiamės, kad yra įmonių, prisidedančių prie studentų profesinio tobulėjimo. Tokie renginiai studentams atneša ne tik žinių, bet ir suteikia galimybę smagiai praleisti laiką kartu su savo kolegomis.

Odontologijos fakulteto inf.

SKELBIMĄ LAIKYTI NEGALIOJANČIU

Skelbimą, spausdintą **kovo 6 d. „Ave vita“ Nr. 9**, dėl bendrosios praktikos slaugytojo 2,0 et. (2x1,0 et.) Reabilitacijos klinikoje, Fizinės medicinos ir reabilitacijos skyriuje laikyti negaliojančiu.

NAUJA SKELBIMO REDAKCIJA:

Kauno klinikų administracija skelbia konkursą eiti šias pareigas:

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 2,5 et. (2x1,0 et., 1x0,5 et.) Reabilitacijos klinikoje, Neuroreabilitacijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1561,39 Eur iki 1932,00 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu: zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki **2024-03-18**. Išsami informacija teikiama tel.: 8 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

VIEŠOJI ĮSTAIGA LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS, kodas 302536989, A. Mickevičiaus g. 9, Kaunas, SKELBIA RINKIMUS VIEŠOJO KONKURSO BŪDU EITI ŠIAS PAREIGAS 5-ERIŲ METŲ KADENCIJAI:

MEDICINOS AKADEMIJOJE

Visuomenės sveikatos fakultete:

■ Vedėjo Bioetikos katedroje.

Išrinktas katedros vedėjas pareigas turi pradėti eiti nuo 2024 m. rugsėjo 24 d.

■ Vedėjo Profilaktinės medicinos katedroje.

Išrinktas katedros vedėjas pareigas turi pradėti eiti nuo 2024 m. birželio 21 d.

Už vadovavimą katedrai mokamas priedas pagal LSMU darbuotojų darbo apmokėjimo sistemos p. 26.1.1.

Pretendentai į katedros vedėjo pareigas turi atitikti reikalavimus pagal Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato 2016 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 80-9 patvirtintą Lietuvos sveikatos mokslų universiteto katedros vedėjo, instituto, profilinės ir veteri-

narijos klinikų vadovo rinkimų reglamentą. Pretendentai privalo pateikti šiuos dokumentus:

1. Prašymą dalyvauti rinkimuose.
2. Asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir jo kopiją.
3. Mokslo laipsnį liudijantį dokumentą ir jo kopiją.
4. Gyvenimo ir profesinės veiklos aprašymą.
5. Atestacijos kortelę.
6. Pastarųjų 5 metų publikacijų sąrašą iš Universiteto Bibliografijos skyriaus.

Dokumentus pateikti **iki 2024 m. balandžio 22 d.** Personalo tarnybai (I a., kab. Nr. 102), Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, A. Mickevičiaus g. 7, Kaunas. Pasiteirauti: tel. 8 37 465415.

KOVO 14-OJI – PASAULINĖ INKSTŲ DIENA

Inkstų sveikata: ką svarbu žinoti?

Žmonės turi du inkstus, kurių kiekvienas yra kumščio dydžio. Jie yra abipus stuburo, apatinių šonkaulių lygyje. Žinoma, kad žmogaus kraujagyslėmis teka apie 5 litrai kraujo, kurį inkstai per dieną filtruoja ir valo net 300 kartų. „Inkstai atlieka svarbias organizmui funkcijas. Lėtinės inkstų ligos – klastingos, dažnai asmenys nesupranta, kad blogos savijautos atsiradimas gali būti sukeltas inkstų funkcijos sutrikimo“, – teigia prof. Inga Arūnė Bumblytė, Kauno klinikų Nefrologijos klinikos vadovė.

Minint kovo 14-ąją, Pasaulinę inkstų dieną, kalbamės su prof. I. A. Bumblyte apie inkstų svarbą mūsų organizmui ir jų sveikatą.

■ Kauno klinikų Nefrologijos klinikos vadovė prof. Inga Arūnė Bumblytė.

Už ką yra atsakingi inkstai?

Inkstai atlieka organizmui svarbias funkcijas: filtruodami kraują, gamina šlapimą – su šlapimu iš organizmo pašalinamos nuodingos medžiagos, vandens bei druskų perteklius. Inkstai reguliuoja kraujo spaudimą, padeda išsaugoti sveikus ir stiprius kaulus (aktyvuoja vitamino D), taip pat gamina hormoną eritropoetiną, kuris skatina raudonųjų kraujo kūnelių (eritrocitų) gamybą ir taip apsaugo organizmą nuo mažakraujystės.

Kokie simptomai gali parodyti, kad inkstai funkcionuoja netinkamai?

Kai inkstai pradeda nesveikėti, pirmiausia sutrinka organizmo valymas. Tada organizme pradeda kauptis nuodingos medžiagos, vadinamieji ureminiai šlakai (šlapalas, kreatininas, šlapimo rūgštis), todėl pacientas gali pradėti blogiau jaustis.

Dažniausi inkstų veiklos sutrikimai: padidėjęs kraujo spaudimas, jaučiamas bendras silpnumas, nuovargis, kamuojantis šleikštulys, kartais pykinimas, vėmimas, varginantis viso kūno niežulys, sutrikęs miegas (dieną ryškėja mieguistumas, naktį vargina nemiga), sutrikęs skysčių šalinimas iš organizmo (atsiranda kūno tinimai, ypač blauzdų bei ap-

atinių akių vokų srityje), putojantis šlapimas.

Kur reikėtų kreiptis pajutus šiuos simptomus?

Deja, dažnai net stipriai sutrikus inkstų veiklai, žymaus savijautos pablogėjimo neįmanoma, todėl nustatyti diagnozę galima tik atlikus tam tikrus tyrimus: kreatinino kiekį kraujyje, šlapimo ir ultragarsinį inkstų tyrimus. Dėl tyrimų turėtumėte kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Dėl kokios priežasties dažniausiai sutrinka inkstų funkcija?

Dažniausios priežastys, sukeliančios lėtinę inkstų ligą, yra cukrinis diabetas ir hipertenzija. Kauno klinikų Nefrologijos klinikoje per metus gydome daugiau nei 2000 pacientų. Dažniausiai hospitalizuojami pacientai dėl inkstų funkcijos ūminio ar lėtinio sutrikimo, kuris susijęs su skysčių trūkumu ir šlapimo takų infekcija arba su piktybiniais

augliais, kurie blokuoja šlapimo takus. Inkstų funkcija labai susijusi su širdies veikla, todėl, blogėjant širdies veiklai, vystantis širdies nepakankamumui, sutrinka inkstų veikla. Dalis medikamentų – pavojingi inkstams, todėl visada prieš pradėdant vartoti reikia įvertinti inkstų funkciją.

Kaip galime išlaikyti gerą inkstų sveikatą?

Yra 8 auksinės taisyklės: būkite aktyvus ir palaikykite normalų kūno svorį, kontroliuokite gliukozės kiekį kraujyje, sumažinkite druskos vartojimą, kontroliuokite kraujospūdį, sveikai maitinkitės, vartokite pakankamai skysčių, nerūkykite. Jeigu jūsų šeimoje yra sergančių inkstų liga – būtinai pasitikrinkite savo inkstų sveikatą. Lėtinė inkstų liga – klastinga, anksčiau diagnozavus, galima sustabdyti ar sulėtinti ligos progresavimą ir inkstų nepakankamumo vystymąsi.

Kauno klinikų inf.

Pasitinkant Purpurinę – Pasaulinę epilepsijos dieną

5» *Priepuoliai:* Tavo draugas ir biografas iš Kanados laikų John'as Einarson'as rašė, kad likimas tau reiškė ne tik gera, kad tu turėjai nemažai pakentėti. Būdamas penkiamejis tu galėjai numirti nuo vaikų paralyžiaus, kai buvai dešimties Tavo tėvai išsiskyrė – ar tai nebuvo per daug traumuojanti patirtis?

Neil Young: Tai manęs itin netraumavo, nes aš žinojau, kad mano tėvas ir toliau mane mylėjo, o mano motina buvo su manimi. Tai kažkiek jaudino. Tai buvo kažkas nauja. 10 metų mes gyvenome kartu visa šeima.

Priepuoliai: Jūs su šeima dažnai kraustydavotės. Ar tai neturėjo neigiamų pasekmių?

Neil Young: Aš lankiau 12 mokyklų. Mano išsilavinimas turi daug spragų. Vienuoliktose klasėse buvau visiškai išmestas iš mokyklos. Nuo 14-os metų aš norėjau kurti muziką, daugiau niekas kitas manęs nedomino.

Priepuoliai: Kada pirmą kartą patyrei priepuolį?

Neil Young: paauglystėje. Nebuvo lengva su tuo susitaikyti. Gydytojas man paaiš-

kino keistus simptomus, su kuriais susidurdavau keletą metų.

Priepuoliai: Kaip reagavo Tavo draugai?

Neil Young: Aš neturėjau drąsos apie tai kalbėti. Dar 1962 m., kai grojau su savo pirmąja grupe, niekas nežinojo apie mano epilepsiją. Kartą lipant į automobilį aš patyriau nedidelį priepuolį. Alan'as Bates'as atsisėdo su manimi automobilyje. Vėliau Alan'as man sakė, kad atrodė, jog akimirksniu sustingo mano akys.

Priepuoliai: Ar tu nieko neturėjai, su kuo galėtumei pakalbėti apie savo priepuolius?

Neil Young: Tuomet dar buvo laukiniai laikai. Aš buvau kartu su muzikantais, roko muzikantais, su keistais žmonėmis, neprisitaikiusiais, išprotėjusiais žmonėmis – čia su savo epilepsija aš buvau normaliausias.

Priepuoliai: Tu tapai žinomu dainininku.

Neil Young: kūriau muziką kaip apsėstasis...

Pabaigai siūlau pasiklausyti Neil'o Young'o dainos „Harvest moon“, kuriai palydėti pridėdu vieną iš internetinių komentarų: „Nežinau, ar kas nors tai skaitys, bet man 15 metų,

neseniai pradėjau lankyti vidurinę mokyklą ir jaučiu baisų nerimą. Šios dainos klausausi beveik kiekvieną vakarą prieš mokyklą ir ji mane labai nuramina. Dabar tai tarsi kasdienybė, aš visada laikiu, kada galėsiu to išklausyti. Ačiū Neil Young už šią dainą“.

Laikraštyje „A Cultural Force That Trans-

cends Generations“ (liet. „Kultūrinė jėga, peržengianti kartas“) rašoma: Neil'as Young'as atlaikė kritikos ir populiarumo dviprasmiškumą, ir jį periodiškai „iš naujo atranda“ jauni muzikantai ir gerbėjai.

Parengė LSMU VSF Bioetikos katedros doc. dr. Polina Šedienė

Akademinio personalo mobilumas į užsienio institucijas pagal Erasmus+ mainų programą – puiki galimybė tobulėti ir indėlis į mūsų universiteto tarptautiškumą

Vasario 18–29 d. LSMU Mikrobiologijos ir virusologijos instituto dėstytoja dr. Daiva Janulaitytė-Gunther lankėsi Lleidos universitete, Ispanijoje (Katalonijoje). Bendradarbiavimas su šia Ispanijos universitetine institucija prasidėjo 2006-aisiais.

Dr. Daiva Janulaitytė-Gunther
LSMU Mikrobiologijos ir virusologijos instituto dėstytoja

Šiame universitete lankiausi jau daugybę kartų, galbūt todėl šioje mokymo institucijoje jaučiuosi puikiai, tarsi LSMU. Todėl galiu lengvai ir bet kuriuo metu integruotis į studentų mokomąją veiklą.

Lleidos universitete puikiai pažįstu ir kiekvieną kartą su malonumu susitinku ir su buvusiais, dabar jau garbingą pensiją užsitarnavusiais Lleidos universiteto kolegomis – trimis barzdotois džentelmenais: prof. Enric Herrero Perpinan, kuris daugiau nei du dešimtmečius vadovavo medicinos mikrobiologijos studijoms ir rengė studijų programas Lleidos universitete, su Arnau de Vilanova Igoninės klinikinės laboratorijos gydytojais ir klinikinės mikrobiologijos dėstytojais: dr. A. Manonelles ir dr. Nogues. Šių didžiulę klinikinio ir su studentais darbo patirtį turinčių džentelmenų mintys ir pastebėjimai man yra tikra akademinė dovana ir neįkainojamas turtas“.

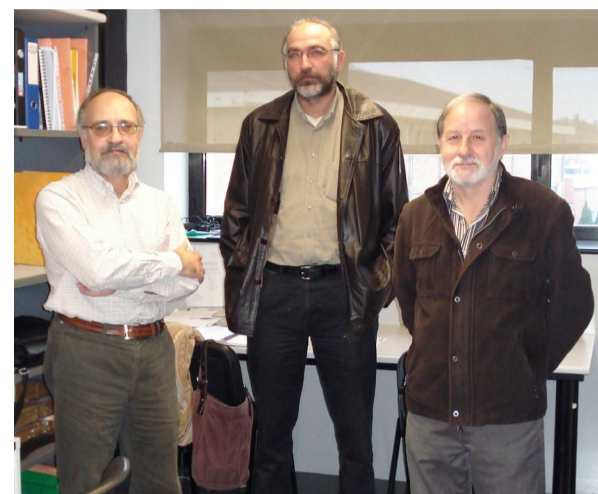
Paskutinius penkerius metus lankydama Lleidos universitete daugiausia laiko leidžiu su savo ko-

lege dr. Gemma Belli Martinez, kuri šiuo metu yra atsakinga už bendrosios mikrobiologijos mokymo kursą, skirtą medicinos studentams. Kolegė mane įtraukia į laboratorinių darbų ar seminarų medicinos studentams vedimą, o šio vizito metu – ir į universiteto doktorantų mokslinių tyrimų darbų vertinimą ir aptarimą. Šįkart galėjau įdomiai pabendrauti su universiteto baigiamųjų kursų studentais, kurie suplanavo magistro baigiamuosius darbus mikrobiologijos srityje. Su džiaugsmu sutikau tapti studentės (*miss Paula Dominguez*) magistro darbo konsultante.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiais mokslo metais savo kolegės dr. Gemma Belli ir studentų bendru pageidavimu savo vizitą Lleidos universitete pradėjau įvadine paskaita apie mūsų universitetą (LSMU) ir studijas jame. Ši paskaita tikrai pasiteisino! Mūsų universitete jau ne kartą sutikau studentų iš Lleida universiteto, kurie prisipažino, kad būtent mano paskaita juos paskatino pasirinkti Erasmus (mainų) studijas LSMU. Mano iniciatyva šį rudenį pirmą kartą LSMU apsilankė ir mano kolegė, Lleidos universiteto mikrobiologijos dėstytoja dr. Belli. Ne tik

■ Su kolege dr. Gemma Belli Martinez.

■ Lleida universiteto kolegos, trys barzdoti džentelmenai: dr. Perpinan, dr. Manonelles, dr. Nogues. *Asmeninės nuotr.*

universitetas, ne tik Mikrobiologijos ir virusologijos institutas, bet ir UNESCO pasaulio paveldo miestas Kaunas jai paliko labai gerą įspūdį – ir ji pažadėjo atvykti į Lietuvą kiekvienais ateinančiais mokslo metais.

Sugrįžau į Lietuvą kupina naujų minčių bei užmojų ir mielai juos panaudosiu LSMU – savo darbo su studentais, mokymo procese. Esu numaciusi ir toliau tęsti tarptautinį bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir Ispanijos (Katalonijos) universiteto ir

esu pakviesta atvykti į Lleida universitetą 2025-aisiais mokslo metais vasario mėnesį. Ne tik Katalonijos universitetas, bet pasiavikčiojimai po sostinėje Barseloną man teikia nepaprastą malonumą! Ypač Antoni Gaudi i Corrent pastatai, kurie tiesiogiai siejasi su mikrobiologija, nes primena mikroorganizmus (grybelius)! O ar žinojote, kad garsusis architektas, projektuodamas savo statinius, naudojo „General Morphology of Organisms“ (liet. Organizmų morfologija) knyga.

Dėkoju LSMU Tarptautinių ryšių ir studijų centro skyriaus darbuotojai Živilei Kepežinskienei už puikiai organizuotą vizitą ir palaikau jos mintį, kad „kiekviena Erasmus+ stažuotė – tai puiki galimybė tobulėti dėstytoji ir svarbus indėlis plėtojant LSMU tarptautiškumą“. Besidomintiesiems studijomis Lleida universitete: internetinė svetainė <https://www.udl.cat/ca/en/> arba rašykite el. paštu daiva.janulaityte@gmail.com

VIEŠASIS PRANEŠIMAS

Balandžio 3 d. 10 val. LSMU VA Maisto saugos ir kokybės katedros lektorė dr. **Kristina Kondrotienė** skaitys viešąjį pranešimą „**Lactococcus lactis bakterijos pieno pramonėje: iššūkiai ir pritaikymo galimybės**“. Viešasis pranešimas bus skaitomas Veterinarijos akademijos Centrinųjų rūmų S. Jankausko (201) auditorijoje. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Netikėtai mirus Anesteziologijos klinikos slaugytojai Erikai Kanevičiūtei, nuoširdžiai užjaučiame Erikos artimuosius, draugus ir kolegas. Užuojautos žodžiai taip stipriai atsivėrusios tuštumos nenuramdys – tegul jie tyliai primins, kad netekties ir liūdesio akimirka esame šalia. Telydi paguoda ir šviesūs prisiminimai šią sunkią valandą.

Anesteziologijos klinika

**KAUNO KLINIŲ
KRAUJO CENTRAS**

**JŪSŲ PADOVANOTAS
KRAUJAS GALI SUGRAŽINTI
SVEIKATĄ AR NET
IŠGELBĖTI GYVYBĘ**

**TAPK
KRAUJO
DONORU**

KAUNO KLINIŲ KRAUJO CENTRAS
Eivenių g. 2,
Kaunas

+370 37 326500
kraujo.centras@kaunoklinikos.lt
Kauno klinikų Kraujo centras

KAUNO KLINIŲ

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURŠĄ EITI ŠIAS PAREIGAS:

■ **Fizinės medicinos ir reabilitacijos slaugytojo** 2,0 et. (2 x 1,0 et.) Reabilitacijos klinikoje, Fizinės medicinos ir reabilitacijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1431,36 Eur iki 1764,00 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija, sveikatos priežiūros specialistų, fizinės medicinos ir reabilitacijos slaugytojo profesinės kvalifikacijos tobulinimo programos baigimo dokumentas.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas pateikti Kauno klinikų Žmogėškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu: zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-04-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Medicinos psichologo** 0,5 et. Onkologijos ir hematologijos klinikoje (darbo užmokestis 882,00 Eur už 0,5 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: aukštasis universitetinis išsilavinimas, galiojanti medicinos psichologo licencija. Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas pateikti Kauno klinikų Žmogėškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu: zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-04-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Biomedicinos technologo** 1,0 et. Patologinės anatomi-

jos klinikoje (darbo užmokestis 1522,46 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta biomedicinos technologo profesinė kvalifikacija, galiojanti biomedicinos technologo licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas pateikti Kauno klinikų Žmogėškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu: zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-04-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Administratoriaus** 1,0 et. Vaikų chirurgijos klinikoje (darbo užmokestis nuo 1375,04 Eur iki 2405,76 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: turėti ne žemesnį kaip aukštąjį neuniversitetinį ar aukštesnį išsilavinimą, raštvedybos žinios, mokėti dirbti kompiuteriu ir šiuolaikinėmis biuro technikos priemonėmis.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas, veiklos planą, pažymą iš „Ištariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogėškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu: zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki 2024-04-02. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius